

REKENINGKUNDE: VRAESTEL I

Tyd: 2 uur

200 punte

INLIGTINGSBOEKIE

VRAAG 1 VERVAARDIGING EN BATEVERVREEMDING [62 punte; 37 minute]

Die inligting hieronder verwys na Hammond Huts.

Hammond Huts vervaardig seiltente wat gebruik word om te kampeer. Hul finansiële jaar eindig op 30 Junie. Twee masjiniste word in die fabriek gebruik om die tente te stik. Dieselfde salaris word aan hulle albei betaal.

INLIGTING

A. Voertuie:

- Alle voertuie word deur die verkoopsman gebruik om seiltente by klante af te lewer.
- 'n Nuwe voertuig is op 31 Maart 2018 op krediet gekoop.
- Waardevermindering op voertuie word bereken teen 15% p.j. volgens die kosprysmetode en geen voertuie is gedurende die jaar verkoop nie.

B. Masjinerie:

- Masjinerie bestaan uit naaimasjiene wat vir die produksie van seiltente gebruik word. Een masjien is op 1 November 2017 vir kontant verkoop teen die drawaarde daarvan. Hierdie masjien is oorspronklik op 1 Julie 2015 vir R120 000 gekoop.
- Waardevermindering op masjinerie word bereken teen 15% p.j. volgens die verminderendesaldo-metode en geen nuwe masjinerie is gedurende die jaar gekoop nie.

C. Arbeidskoste:

Besonderhede	Getal werknemers	Basiese salaris per werknemer per maand	Jaarlikse bonus
Masjiniste	2	7 500	?
Verkoopsbestuurder	1	14 500	25 680
*Die verkoopsbestuurder is slegs betrokke by die verkoop en verspreiding van tente.			

- Die masjiniste van Hammond Huts behoort aan Mozzi Mediese Skema. Alle individue is op dieselfde mediese skema, wat jaarliks **R38 400 per persoon** kos. 40% hiervan word van elke werknemer se salaris afgetrek en die res word namens hulle deur Hammond Huts betaal.
- WVF van 1% word van die bruto salarisse afgetrek en 'n verdere 1% word deur die onderneming vir alle werknemers bygedra.
- Jaarlikse bonusse is aan alle werknemers betaal. Die direkteure het 'n sekere bedrag vir bonusse opsy gesit en hierdie verdeling is in die verhouding 2:3 vir masjiniste en die verkoopsbestuurder onderskeidelik.

D. Die volgende saldo's word in die voorraadrekeninge aangetref:

	30 Junie 2018	30 Junie 2017
	R	R
Voorraad indirekte materiaal	17 200	14 500
Voorraad goedere-in-bewerking	?	220 000
Klaarprodukte	32 000	54 000
Opgehoopte waardevermindering op voertuie	?	420 000

E. Bykomende inligting:

- Al die masjinerie is in die fabriek.
- Al die voertuie word vir verkope en verspreiding gebruik.
- Indirekte materiaal van R20 700 is gedurende die jaar gekoop. Indirekte materiaal wat gedurende die jaar gebruik is, was in die verhouding 4:5 tussen die fabriek en verkope en verspreiding.
- Hammond Huts se versekeringsuitgawe vir hul voertuie vir die jaar eindigende 30 Junie 2018 was R25 000. Op 1 April 2018 het hulle besluit om hul fabrieksmasjinerie te begin verseker. Op hierdie datum het hulle 'n **jaarlikse** versekeringspolis van R4 680 op hul masjinerie betaal.
- 400 tente is in die jaar geproduseer.
- Primêre koste is bereken op R860 per tent.
- Koste van verkope beloop R504 000 vir die jaar geëindig 30 Junie 2018.

VRAAG 2 FINANSIËLE STATE**[62 punte; 37 minute]****Die inligting wat volg, verwys na NDIV Beperk.**

- NDIV Beperk verkoop bergfietse. Hulle pas 'n winsgrens van 50% op al hul verkope toe.
- NDIV Beperk het gemagtigde aandelekapitaal van R2 000 000. 125 000 aandele is op 28 Februarie 2017 uitgereik teen 'n gemiddelde prys van 425 sent per aandeel. Geen aandele is gedurende die jaar uitgereik of teruggekoop nie.
- Die syfers wat reeds in die Staat van Omvattende Inkomste opgeneem is, kom uit die Vooraansuiweringsproefbalans op 28 Februarie 2018.

A. Uittreksel uit die finansiële state soos op 28 Februarie 2018 **voor die aansuiwerings hieronder.**

	28 Februarie 2018	28 Februarie 2017
Handelsvoorraad	185 000	200 000
Debiteurekontrole	85 000	42 000
Voorsiening vir oninbare skuld	4 100	?
Lening: Brand Bank @ 10,00%	335 000	?
SAID	310 000 (dt.)	?
Versekering		24 000
Huurinkomste	146 944	?

B. Aansuiwerings en bykomende inligting **wat nog nie in berekening gebring is nie:**

1. 'n Kontantklant, F. Nigidi, het 'n bergfiets vir R21 000 gekoop, maar is nie heeltemal gelukkig daarmee nie. NDIV Beperk het ingestem om die fiets terug te neem en hom volledig terug te betaal, aangesien hy dit net vir 'n week gehad het. Geen inskrywings is gemaak om die terugstuur van die fiets op te teken nie.
2. Twee bergfietse met 'n kosprys van R12 500 elk is gedurende Februarie 2018 by NDIV Beperk gesteel. Die versekering het ingestem om slegs 60% van die eis uit te betaal, aangesien een van die pakkamerdeure oornag oopgelaat is. Hierdie versekeringsuitbetaling is nog nie ontvang nie.
3. Na die diefstal is 'n fisiese voorraadopname gedoen wat aan die lig gebring het dat die volgende op 28 Februarie 2018 voorhande was:
  - Handelsvoorraad R152 700
  - Verbruiksgoedere R4 500
4. J. Fortuin ('n debiteur) se rekening van R6 500 moet as onverhaalbaar afgeskryf word en die voorsiening vir oninbare skuld moet tot 5% van inbare boekskuld aangesuiwer word.

5. 'n Tjek vir R2 500 is verlede maand aan Ranger Cycles ('n krediteur) gestuur ter vereffening van 'n skuld van R3 200. Dit is in die boeke van NDIV Beperk opgeteken. Ranger Cycles het nooit die tjek ontvang nie en daar word aanvaar dat dit verlore geraak het. Ranger Cycles weier om die korting toe te staan wat hulle vir vroeë vereffening aangebied het. Die oorspronklike tjek moet gekanselleer word. NDIV sal in Maart 'n EFO-betaling aan Ranger Cycles doen.
6. 'n Deel van die perseel wat deur NDIV Beperk besit word, word sedert 1 Maart 2017 aan Colcam Motors verhuur. Daar is ooreengekom dat die huur op 1 Maart 2018 met 12% verhoog word. Die jaarlikse huur, plus die huur vir Maart 2018, is ontvang en as huurinkomste vir die jaar geëindig 28 Februarie 2018 opgeteken.
7. 'n Leningsterugbetaling van R35 000 is op 1 Junie 2017 gedoen en opgeteken. Nog R35 000 sal op 1 Junie 2018 terugbetaal word. Rentekoerse het onveranderd op 10% gebly vir die hele jaar. Rente word **nie** gekapitaliseer nie.
8. 'n Verdere R21 000 is nog aan die ouditeure verskuldig.
9. 'n Voertuig is gedurende die jaar vir R66 000 verkoop. Dit is oorspronklik vir R114 000 gekoop en op die verkoopsdatum was daar opgehoopte waardevermindering van R44 521. Geen ander bates is gedurende die jaar gekoop of verkoop nie.
10. Waardevermindering vir die jaar is bereken as R19 255. Dit hoef nie aangesuiwer te word nie, aangesien dit die waardevermindering vir die voertuig wat verkoop is, insluit.
11. Die voorlopige belastingbetalings vir die jaar is betaal. Die inkomstebelasting vir die jaar is bereken as R302 000.
12. Die direkteure het op 28 Februarie 2018 'n finale dividend van 58 sent per aandeel verklaar.
13. Die dividende per aandeel vir die jaar geëindig 28 Februarie 2018 was 123 sent.

VRAAG 3 KONTANTVLOEISTAAT**[43 punte; 26 minute]**

Stubar Bpk is 'n maatskappy wat boorgattoerusting verkoop aan gebiede wat ernstig deur die droogte in Suid-Afrika geraak is. Hul finansiële jaar eindig op 30 September 2018.

INLIGTING**1. Uittreksels uit die finansiële state van Stubar Bpk.**

	30 September 2018	30 September 2017
Gewone aandelekapitaal	R (? aandele)	R456 000 (120 000 aandele)
Netto wins na belasting	648 000	324 000
Voorraad	310 000	345 000
Waardevermindering	?	23 988

Aandele en dividende:

- Stubar Bpk het gemagtigde aandelekapitaal van 300 000 aandele.
- Op 1 Desember 2017 het Stubar Bpk 10% van hul gemagtigde aandele uitgereik en R174 000 ontvang.
- Op 20 Julie 2018 het Stubar Bpk besef dat hul wins voor belasting vanweë die droogte in die Wes-Kaap verdubbel het. In die lig hiervan het hulle 20 000 aandele teen R3,30 bo die gemiddelde aandeleprys teruggekoop.
- Die maatskappy het op 31 Maart 2018 'n tussentydse dividend van 7 sent per aandeel betaal.
- 'n Finale dividend van 12 sent per aandeel is aanbeveel maar nog nie betaal nie.

Belasting:

- Voorlopige belasting van R115 000 is op 31 Maart 2018 betaal en nog 'n bedrag is op 30 September 2018 betaal. Belasting word bereken teen 28% op netto wins.

2. Verbandleningsooreenkoms

	30 September 2018	30 September 2017
Lening: KB Bank	500 000	234 000
Maandelikse terugbetalings, rente ingesluit	4 166	4 166
Maandelikse terugbetalings, rente uitgesluit	2 000	2 000
KB Bank het ingestem om die lening op 1 Oktober 2017 te verhoog. Rente word gekapitaliseer en alle maandelikse betalings is opgeteken en ontvang.		

3. Handels- en ander ontvangbare en betaalbare rekeninge

	30 September 2018	30 September 2017
Debiteurekontrole	117 500	45 000
Krediteurekontrole	107 000	91 000
Opgelope inkomste (kommissie)	–	5 520
Opgelope uitgawes (eiendomsbelasting)	4 840	3 225
Vooruitontvange inkomste (huur)	3 333	2 555
Vooruitbetaalde uitgawes (versekering)	6 280	3 140
SAID (inkomstebelasting)	23 584 (dt.)	146 792 (kt.)
Aandeelhouders vir dividende	?	6 000

VRAAG 4 BTW EN VOORRAAD**[33 punte; 20 minute]**

A. Die inligting hieronder verwys na Shick Chicken.

- Shick Chicken koop en verkoop bevrore hoenderstukke.
- Hulle maak van die periodieke voorraadstelsel gebruik en waardeer hul voorraad volgens die eerste-in-eerste-uit- (EIEU-)metode.
- Hul finansiële jaar eindig op 31 Desember elke jaar, maar die onderneming sluit op 1 Desember vir 'n maand lange Feesseisoenvakansie.
- Shick Chicken koop al hul voorraad by Graberry Farms.

B. Inligting aangaande bevrore hoender per kilogram uit die voorraadrekords geneem:

DATUM 2018	BESONDERHEDE	KILOGRAM	R/KG (BTW uitgesluit)	TOTAAL
1 Januarie	Beginvoorraad	320	64	20 480
		1 050		
3 Februarie	Aankope	380	72	27 360
18 Mei	Aankope	400	78	31 200
2 Augustus	Aankope	160	82	13 120
15 November	Aankope	130	85	11 050
17 November	Terugsendings	(18)	?	?
17 November	Trekkings	(2)	?	?

- Shick Chicken en Graberry Farms het ooreengekom dat terugsendings binne 3 werksdae gedoen moet word.
- Shick Chicken het besluit om hul verkoopsprys van R99/kg deur die hele finansiële jaar te handhaaf. 1 150 kg hoender is gedurende die jaar verkoop. **Geen voorraad het verlore geraak of is gesteel nie.**

C. Inligting aangaande die BTW-rekords van Shick Chicken:

- Die onderneming is 'n geregistreerde BTW-ondernemer en gebruik die faktuur-basis vir die optekening van BTW wat teen 14% gehef word. Hulle moet elke twee maande BTW betaal. Hulle het nie hul berekening van die BTW verskuldig aan/deur SAID vir die tweemaandetydperk eindigende 30 November 2018 voltooi nie, omdat die volgende transaksies vir November nie in ag geneem is nie. Voor die inagneming van hierdie transaksies was R3 100 deur SAID aan Shick Chicken verskuldig.

Brondokumente	BTW uitgesluit	BTW	BTW ingesluit
Fakture aan klante uitgereik			R16 929
Fakture van Graberry Farms ontvang	R11 050		
Kredietnotas van Graberry Farms ontvang		R214,20	
Joernaalbewys: trekkings	R170		
Joernaalbewys: oninbare skuld afgeskryf			R1 140
Kwitansie Graberry Farms: korting toegestaan	R3 200		